Bouwen
Wonen
Interieur

vmbo

Veilig werken en verantwoord toezicht

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Doel van de bijeenkomst

De deelnemer kan:

- Aangeven dat richtlijn is bedoeld om het gesprek aan te gaan met elkaar.
- Aangeven dat er een gedeelde verantwoordelijkheid is voor de veiligheid.
- Praktijkvoorbeelden benoemen van verantwoorde situaties en situaties waarin het is mis gegaan.
- Risico berekenen van handelingen in het lokaal.
- Aan de hand van het formulier geschiktheid instructeur in (laten) vullen.

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Voorstellen

Henk van Ginkel

- Projectleider “Veilig Werken en Verantwoord toezicht” Platform BWI

Daan Diepeveen

- Locatiedirecteur Het Perron en Bestuurslid Platform BWI

Rick van Workum

- Projectleider Veilig en Vitaal werken bij Voion
  - Voion is kennis- en sparringpartner voor het voortgezet onderwijs op het gebied van de onderwijsarbeidsmarkt en veilig en vitaal werken.

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Waarom een richtlijn.

Waarom deze richtlijn?

- Vraag vanuit het veld naar een richtlijn
- Steeds terugkerende discussie bij bijeenkomsten
- Spanningsveld tussen directies en docenten wat verantwoord is

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Wat is verantwoord toezicht

Wat is verantwoord toezicht?

- Werk jij zelf prettig?
- Heb je het gevoel dat je het (belangrijkste) overziet?
- Heb je het gevoel dat je regie of controle hebt over de situatie?
- Voel je je niet overvraagd in termen van aandacht etc.?

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Werkgroep en klankbordsessies

Werkgroep

- 10 docenten BWI
- Landelijk Coördinator platform BWI
- Programmaleider Voion

- Veiligheidskundige
- Docenten webinar 24 deelnemers
- Voorgelegd aan 52 docenten op de landelijke studiedag 2021

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Standaard situatie

Standaard situatie

- Leerwerkhuis BWI
- Reguliere BB- en KB-leerlingen zonder rugzakjes
- Een bevoegd en bekwaam docent
- Een (bevoegd) bekwaam instructeur
- Voldoende fysieke ruimte
- 9 m^2 tot 12 m^2 per BWI-leerling
- Een overzichtelijke ruimte met goede zichtlijnen
- Machinale houtbewerking

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Verleden

Eerdere publicaties

- *Inspectierapport techniekklokalen (2003):* hierin adviseert de Inspectie dat bij houtbewerkingsmachines minimaal één deskundige praktijkbegeleider direct toezicht moet houden op een groep van acht leerlingen;

- *VO Signaal Organiseren van goed toezicht op leerlingen in het praktijklokaal (2013):* dit document geeft handvatten om verantwoord toezicht vast te stellen. Je kunt er een norm mee berekenen op schoolniveau, maar die is op meerdere manieren te interpreteren.

Veiligepraktijklokalen.nl

RI&E

- Risico Inventarisatie en Evaluatie
- Werkgever is hier verantwoordelijk voor
- Werkgevers en werknemers moeten samenwerken
- Preventiemedewerker schrijft mee en kan helpen
- www.veiligepraktijklokalen.nl

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Risico berekening

Veiligheidsrisico's

- model van Kinney & Wiruth
- 5 risicoklassen: 1 laag risico, 2 mogelijk risico, 3 belangrijk risico, 4 hoog risico en 5 zeer hoog risico
  - Risico = Kans x Effect (R = K x E)
  - Kans = Waarschijnlijkheid x Blootstellingsfactor (K = W x B).
  - Risico = Waarschijnlijkheid x Blootstellingsfactor x Effect (R = W x B x E)

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Tabellen voor Waarschijnlijkheid, Blootstelling en Effect

Waarschijnlijkheid	Omschrijving
0,1	Bijna niet denkbaar (nooit van gehoord)
0,2	Praktisch onmogelijk (nooit van gehoord binnen bedrijfstak en branche)
0,5	Denkbaar, maar onwaarschijnlijk (wel van gehoord binnen bedrijfstak en branche, maar niet binnen het bedrijf zelf)
1	Onwaarschijnlijk, maar mogelijk in grensgeval (in laatste 10 jaar niet binnen het bedrijf voorgekomen)
3	Ongewoon (in de laatste jaren binnen het bedrijf wel eens gebeurd)
6	Zeer wel mogelijk (enkele keren per jaar binnen het bedrijf gebeurd)
10	Te verwachten (komt vaak/vaker voor binnen het bedrijf)

Blootstelling	Omschrijving
0,5	Extreem kort en/of zeer zelden (<1 maal per jaar)
1	Zeer kort en/of zelden (enkele keren per jaar)
2	Kort en/of af en toe (maandelijks)
3	Middellang en/of geregeld (wekelijks)
6	Lang en/of frequent (regelmatig/dagelijks)
10	Zeer lang en/of zeer frequent (diverse keren per dag)

Handeling	Waarschijnlijkheid	Blootstelling	Effect	Risico	Risicoklasse
Op een duim slaan					
Zagen met een handzaag					
Werken met de vlakbank					

Effect	Omschrijving
1	Gering, letsel zonder verzuim
3	Belangrijk, letsel met verzuim
7	Ernstig, onomkeerbaar effect (invaliditeit)
15	Zeer ernstig, één dode
40	Ramp, enkele doden
100	Catastrofe, vele doden

De formule Risico = Waarschijnlijkheid x Blootstellingsfactor x Effect (R = W x B x E) levert een risicoklasse op volgens onderstaande tabel:

Tabel voor risicoklasse

Risicoklasse	Omschrijving		*Omschrijving in IMA Online*
1	Laag risico	R <20	*Risico wellicht aanvaardbaar, actie overwegen*
2	Mogelijk risico	R = 20-75	*Mogelijk risico, actie wenselijk*
3	Belangrijk risico	R = 75-200	*Belangrijk risico*
4	Hoog risico	R = 200-400	
5	Zeer hoog risico	R >400	

Bron: Handboek Risicobeheersing, Een stappenplan voor het maken van een RI&E

Effectcategorieën in het BWI-lokaal

Tijdens een les werken de leerlingen op verschillende werkplekken. In het BWI-lokaal werken ze met elektrisch, pneumatisch en niet-aangedreven gereedschap en met stationaire houtbewerkingsmachines in de machinale. De handelingen/gereedschappen/machines worden in de volgende effectcategorieën weergegeven: 1, 3, 7 en 10*. Categorie 15 (zeer ernstig, één dode) of ernstiger is in het BWI-lokaal niet aan de orde.

Effect categorie	Kinney & Wiruth	Vertaling naar BWI-ongevallen
1	Gering, letsel zonder verzuim	Splinters, snijwondjes, schrammen
3	Belangrijk, letsel met verzuim	Flink beschadigen van vingers en ledematen, oogletsel
7	Ernstig, onomkeerbaar effect (blijvend letsel)	Beknellen/kwijtraken van vingers/oog
10*	Ernstig, onomkeerbaar effect (ernstig blijvend letsel)	Kwijtraken vingers en ledematen/volledig blind

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Risico tabel

Handeling	Waarschijnlijkheid	Blootstelling	Effect	Risico*	Risicoklasse
Werken met een steekbeitel	6	4	3	72	2
Handcirkelzaag	3	2	10	60	2
Stenen schoonmaken op rooster	6	3	1	18	1
Werken met de vlakbank	3	3	3	27	2
Werken met de cirkelzaagmachine	3	3	10	90	3
Schilderen verf in oog	1	3	3	9	1
Zagen met een hand- of kapzaag	10	6	1	60	2
Nieten met een tacker	3	1	3	9	1
Op een duim slaan	6	3	1	18	1

** Risico = Waarschijnlijkheid x Blootstellingsfactor x Effect (R = W x B x E)*
Risicoklasse: uit tabel voor risicoklasse

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Aantal leerlingen/ Docent-Instructeur

- **Eén toezichthouder: 8 ± 10% leerlingen**

  Bij 8 ± 10% leerlingen kan één docent alleen zijn werk doen. Als er in de machinale gewerkt wordt, kan hij alle leerlingen meenemen en daar werken.
- **Twee toezichthouders: 16 ± 10% leerlingen**

  Met een extra toezichthouder (instructeur) naast de docent kunnen 16 ± 10% leerlingen worden bediend. Het is dan wel belangrijk dat de fysieke ruimte ook groot genoeg is voor dit aantal leerlingen.
- **Drie toezichthouders: 24 ± 10% leerlingen**

  Drie toezichthouders (waarvan minimaal één bevoegd docent) kunnen maximaal 24 ± 10% leerlingen bedienen.
- **Vier toezichthouders: 32 ± 10% leerlingen**

  Bij vier toezichthouders is er ruimte voor maximaal 32 ± 10% leerlingen. Let op: een verhouding van één docent op drie instructeurs wordt als niet verantwoord gezien. Daarom moet de vierde toezichthouder weer een docent zijn. Omgerekend komt dit weer uit op één docent + één instructeur op 16 ± 10% leerlingen.

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Een verlate aanmelding….en nu?

Schematisch overzicht

aantal leerlingen	1 docent	1 docent + 1 instructeur
1		
2		
3		
4		
5		
6	x	
7	x	
8	x	
9	x	
10		
11		
12		
13		
14		x
15		x
16		x
17		x
18		x
19		
20		

aantal leerlingen	1 docent + 2 instructeurs	2 docenten + 2 instructeurs
21	x	
22	x	
23	x	
24	x	
25	x	
26	x	
27	x	
28		x
29		x
30		x
31		x
32		x
33		x
34		x
35		x
36		x

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Verantwoord toezicht

Machinale

- Maximaal 8 leerlingen gelijktijdig
- Toezichthouder in de machinale
- Eén op één toezicht bij een effectcategorie 10 machine
- Maximaal 2 effectcategorie 3 machines gelijktijdig
- De machinale is apart uitgelicht in hoofdstuk 7

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Bekostiging

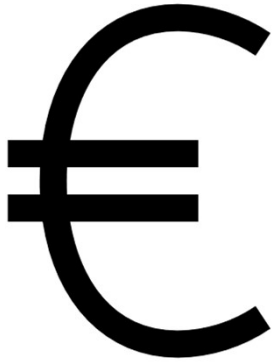

- Vanuit reguliere bekostiging geen volledige dekking
- Afhankelijk van loonschalen personeel
- Aanvulling vanuit bijvoorbeeld STO of prestatiebox/ SHRM gelden (Strategisch Human Resource Management)
- Advies voor bekostiging opgenomen in de richtlijn

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Afwijkingen van de uitgangspunten

- Hoofdstuk 9 Afwijkingen van de uitgangspunten.

1. LWOO leerlingen (bekostiging ongeveer X 1,5 a 1,55)
2. Ruimtes met beperkingen als dichte deuren en gesloten wanden
3. Bekwame docenten en instructeurs

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Beoordeling instructeur

Echte helpende handen: vaardigheid van de instructeur

- De functie instructeur alleen in het mbo bekend (BIO) bevoegdheidsregeling geldt alleen voor docenten.
- De instructeur is geen onderwijsassistent:
- kan vakinhoudelijk instructie geven
- kan leerlingen didactisch en pedagogisch begeleiden

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Tabel instructeur

Hulpmiddel voor beoordeling van de instructeur.

- Hebben zij de juiste vaardigheden in huis?
- Kan de schoolleiding dit goed beoordelen?
  - Pedagogisch
  - Vakinhoudelijk
  - Vakinhoudelijk didactisch

Beoordelingsaspecten instructeur
Leerlingen oefenen in de (onderstaande) vakvaardigheden. De instructeur ziet er op toe dat zij dat veilig doen.

In het document 'Veilig werken en verantwoord toezicht' staat in hoofdstuk 4 dat degene die toezicht houdt op leerlingen voldoende deskundig moet zijn. Deskundigheid bestaat uit 3 aspecten - afgeleid van de opleiding voor docent BWI - op de verschillende beroepsrichtingen. Door dit schema in te vullen kan voor een instructeur (of assistent) bepaald worden waar deze ingezet kan worden en daarmee hoe 'waardevol' die persoon is als toezichthouder voor de afdeling. Tevens geeft het inzicht of bijscholing zinvol is en waar dat op zou moeten gebeuren.

Vul onderstaande in voor toezicht en instructie aan groepen leerlingen (max. 8 leerlingen)

Pedagogisch bekwaam voor het toezicht houden op vmbo leerlingen[1]	Vakinhoudelijk bekwaam (per richting)[2]	Vakinhoudelijk didactisch bekwaam (per richting)[3]	**Vakvaardigheden**
			Bouw Timmeren
			De(sign)
			Elektrisch handgereedschap
			Infra
			Machinale
			Metselen
			Meubelmaken
			Schilderen

[1] *Is de toezichthouder pedagogisch bekwaam om toezicht te houden op de doelgroep vmbo BWI leerlingen?*

[2] *Heeft de toezichthouder voldoende vakinhoudelijke kennis van de genoemde richting?*

[3] *Kan de toezichthouder zijn vakinhoudelijke kennis over de genoemde richting overdragen op de doelgroep vmbo BWI leerlingen?*

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Download en bestellen

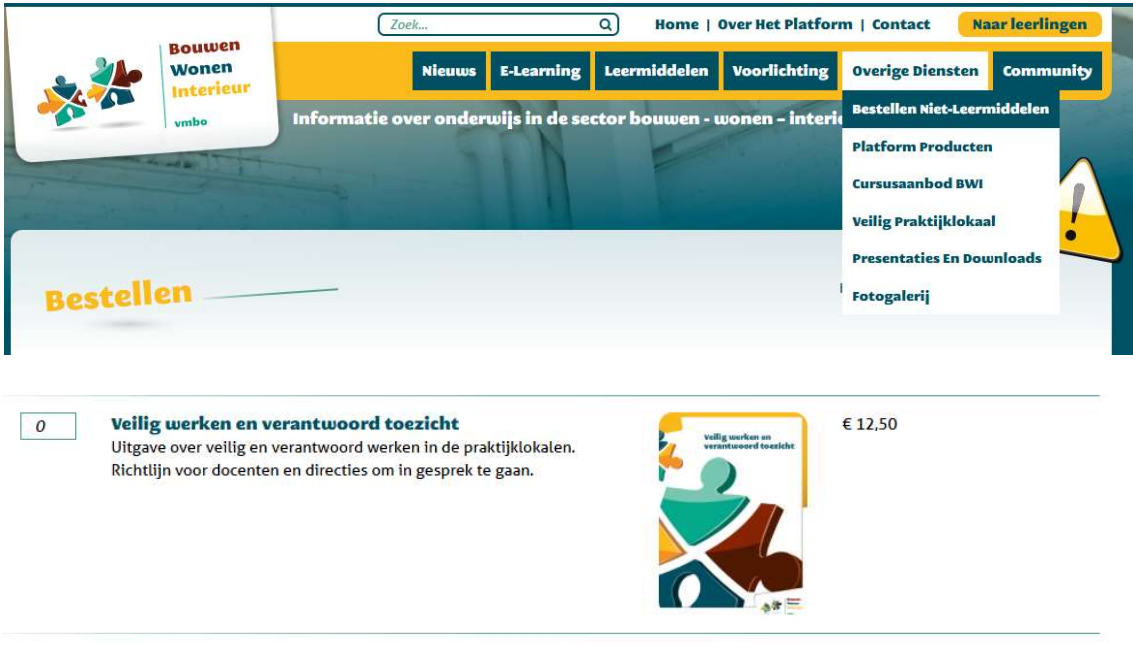

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Gesprek

Goed geïnformeerd met elkaar in gesprek

- Geldt voor docent en schoolleiding
- Gezamenlijk doel: goed en veilig onderwijs
- Gezamenlijk verantwoordelijk voor het antwoord op: Hoe dan?

Bouwen
Wonen
Interieur
vmbo

Vragen?

Bedankt voor uw aandacht!